

Protokół

z posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się w dniu 27 czerwca 2001 roku.

Posiedzenie odbyło się w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji– według załączonej listy obecności (zał. 1.).

Obrady prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji.

Obrady odbywały się według następującego porządku dnia:

1. Zagajenie Przewodniczącego Komisji dr Maksymiliana Skotnickiego
2. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia
3. Dyskusja nad projektem nowego wydania wykazu „Nazw państw świata, ich stolic i mieszkańców”
 - a) projekt założeń redakcyjnych – mgr M. Zych
 - b) przyjęcie ustaleń
4. Dyskusja nad zmianami w nazewnictwie geograficznym proponowanym w tekście „Nazewnictwo na obszarach, na których stosuje się alfabet łaciński”
 - a) wprowadzenie do dyskusji: dr M. Skotnicki, dr A. Czerny
 - b) przyjęcie ustaleń
5. Dyskusja nad założeniami wydawnictwa „Polskie nazewnictwo geograficzne świata”
 - a) ustalenie zawartości opracowań, przygotowywanych przez zespoły robocze, dotyczących poszczególnych regionów (systemów pisma)
 - b) ustalenie składu tych zespołów
6. Sprawozdanie z 16-go posiedzenia Sekcji Regionalnej UNGEGN (Lublana, 18-20 kwietnia 20001)
7. Wolne wnioski

Ad. 1. Posiedzenie komisji otworzył Przewodniczący dr M. Skotnicki witając wszystkich przybyłych. Sekretarz Komisji, mgr I. Krauze-Tomczyk, usprawiedliwiła nieobecnych na posiedzeniu członków Komisji. Następnie Przewodniczący wręczył nominację na członka Komisji mgr A. Karpowi z Instytutu Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego.

Ad. 2. Protokół z pierwszego posiedzenia Komisji (4 kwietnia 2001) dostarczony wszystkim członkom został przyjęty przez aklamację.

Ad. 3a. Mgr Maciej Zych przedstawił propozycje zmian do nowego wydania „Nazw państw świata, ich stolic i mieszkańców”. Materiały dotyczące tego zagadnienia zostały rozesłane członkom Komisji przed posiedzeniem. Zaproponował on, aby wydawnictwo to składało się z dwóch części obejmujących odpowiednio: część pierwsza państwa niepodległe wraz z terytoriami zależnymi, a część druga podział administracyjny wybranych państw świata oraz kraje nie uznawane na arenie międzynarodowej, lecz de facto istniejące. Przedstawione zostały tutaj również przykłady opisów dla państw i jednostek podziału administracyjnego oraz załączone dwie listy państw, dla których należałoby podać podział administracyjny: lista obejmująca 95 państw w skład których wchodzi 1930 jednostek administracyjnych oraz lista zawężona obejmująca 31 państw i 664 jednostki ich podziału administracyjnego.

Ad. 3b. W dyskusji nad propozycjami zmian do nowego wydania „Nazw państw świata, ich stolic i mieszkańców” zwrócono uwagę na bardzo dużą ilość jednostek podziału administracyjnego, jakie miały by być uwzględnione. Zgodzono się, że trudno jest dobrać takie kryteria by w sposób obiektywny wybrać kraje, dla których należy przedstawić ten podział, gdyż albo będzie tych krajów bardzo dużo, albo zawężając kryteria nie uwzględni się niektórych państw ważnych z polskiego punktu widzenia. Pozostaje zatem subiektywny wybór tych państw.

Zgodzono się by część pierwsza wykazu, czyli wykaz państw niepodległych i terytoriów zależnych był w układzie kontynentalnym, a część druga (podziały administracyjne wybranych państw) w podziale alfabetycznym według państw.

Propozycja podawania współrzędnych geograficznych stolic państw terytoriów zależnych i jednostek administracyjnych nie znalazła poparcia, choć stwierdzono, że należy zbierać te współrzędne do archiwum.

Dużą dyskusję wzbudziła kwestia uwzględnienia w wykazie państw nie uznawanych na arenie międzynarodowej. Powstało pytanie, czy diskutowany wykaz ma za zadanie ustalenie nazwy, czy też ma reprezentować oficjalne stanowisko Polski. Przewagę zdobył ten pierwszy pogląd, tym bardziej, że w pierwszym wydaniu wykazu już znalazły się dwa takie państwa. Ostatecznie ustalono, że należy zbierać dane o takich krajach, lecz to, czy się je umieści w wykazie i w jakiej formie zostanie ustalone w późniejszym terminie.

Zaproponowano również by w przypadku państw posiadających większą ilość języków oficjalnych (np. Indie, Południowa Afryka) podawać tylko jedną nazwę oficjalną wychodząc z założenia, że wykaz ma podawać poprawne polskie formy nazw, a nie starać się pokazać wszystkie oficjalnie używane formy tej nazwy. Ciekawym głosem było zaproponowanie sporządzenia dodatkowego wykazu, np. w formie tabeli, wszystkich nazw państw i terytoriów w angielskiej wersji językowej, co miałyby być bardzo użyteczne w dobie internetu, gdzie takie formy nazw są powszechnie używane. Na zakończenie tej dyskusji zaproponowano, aby w wykazie przy poszczególnych punktach dotyczących konkretnego państwa czy jednostki administracyjnej stosować nie oznaczenia cyfrowe, lecz skróty dla poszczególnych zawartych informacji. Dyskusja nie zakończyła się przyjęciem wiążących ustaleń. Temat ten pozostawiono do ponownego przedyskutowania.

Ad. 4a. Dr M. Skotnicki przedstawił, rozesłany wcześniej wszystkim członkom Komisji tekst „Polskie nazewnictwo geograficzne na obszarach, na których stosuje się alfabet łaciński”, w którym postulował zmienić niektóre polskie nazwy geograficzne dla obszarów, gdzie używa się alfabetu łacińskiego. Reasumując w tekście swym postulował by przywrócić oficjalne brzmienie nazw (zlikwidować polskie egzonimy) kilkudziesięciu obiektów (głównie miast), które według niego zostały w latach powojennych sztucznie i bez większego uzasadnienia spolszczone. W odpowiedzi na ten tekst dr A. Czerny przedstawił swój polemiczny referat „W sprawie oceny i weryfikacji polskiego nazewnictwa geograficznego na obszarach, gdzie stosuje się alfabet łaciński” (tekst referatu rozdany został na początku posiedzenia), w którym postulował, aby pozostawić polskie egzonimy dla diskutowanych nazw uzasadniając to względami historycznymi i użytkowymi.

Ad. 4b. Po wystąpieniach rozgorzała długa dyskusja, w której wszyscy członkowie komisji wyrażali swe, często dość odmienne zdanie. Prof. dr hab. A. Markowski stwierdził, że

kwestionowane przez dr M. Skotnickiego nazwy odpowiadają jednak, poza nielicznymi wyjątkami, zasadom polskiej pisowni i wymowy, oraz zaproponował, aby w Komisji Języka Polskiego ustalić kryteria spolszczania tego typu nazw.

Wśród innych dyskutantów pojawiały się głosy, że należy niektóre z proponowanych egzonimów wykasować, inne natomiast pozostawić. Zastanawiano się, jakie należałoby przyjąć zasady takich zmian, czy zmienić wszystkie te nazwy, czy też rozpatrywać każdą z osobna. Pojawiły się również głosy, że nazwy te zostały wprowadzone już dość dawno, są używane, pojawiły się w wykazie egzonimów opracowanym przez poprzedni skład Komisji, i że teraz takie zmiany źle wpłynęłyby na cały wizerunek Komisji.

Ostatecznie nie przyjęto wiążących rozwiązań pozostawiając rozstrzygnięcie tego zagadnienia przy dyskusji zatwierdzającej wykazy sporządzone przez poszczególne zespoły do nazewnictwa z danych krajów.

Ad. 5a. Przedstawiony został projekt instrukcji opracowany przez Przewodniczącego Komisji, według którego zespoły (osoby) zajmujące się poszczególnymi krajami mają przygotowywać wykazy. Dla poszczególnych państw mają znaleźć się krótkie informacje o używanych językach i systemach pisma wraz z ich uproszczonymi zasadami transkrypcji i wymowy, słowniczek podstawowych terminów geograficznych oraz wykaz ważniejszych nazw w wersji oficjalnej i spolszczonej podzielonej na działy. Odmiana nazw według przypadków pozostanie w gestii językoznawców.

W czasie dyskusji zastanawiano się jaki dawać rodzaj transkrypcji. Ostatecznie stwierdzono, że poszczególne zespoły zaproponują tę, która jest według nich najwłaściwsza, z uwzględnieniem zaleceń ONZ.

Projekt instrukcji został załączony do protokołu (zał. 2.).

Ad. 5b. Przedstawiony został skład zespołów przygotowujących materiały do „Polskiego nazewnictwa geograficznego świata” dotyczące obszarów posługujących się alfabetami niełacińskimi (zał. 3.). W skład 15 takich zespołów weszli zarówno członkowie Komisji jak i zaproszeni specjaliści od danych języków. Skład ten został zatwierdzony, jednakże w razie potrzeby może on ulec zmianie.

Ustalenie zespołów (osób) zajmujących się obszarami, na których używa się alfabetu łaćńskiego nastąpi w trakcie zlecenia konkretnych prac.

Ad. 6. Prof. dr hab. E. Wolnicz-Pawłowska przedstawiła sprawozdanie z szesnastego posiedzenia Sekcji Regionalnej Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej Europy UNGEGN (Grupy Ekspertów ONZ ds. Nazw Geograficznych), które odbyło się w dniach 18-20 kwietnia 2001 roku w Lublanie.

Ad. 7. Z powodu braku czasu punkt ten nie został zrealizowany.

Wstępnie ustalono, że następne posiedzenie Komisji odbędzie się na początku października 2001 roku.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:

mgr Maciej Zych

Sekretarz Komisji

mgr Izabela Krauze-Tomczyk

Przewodniczący Komisji

dr Maksymilian Skotnicki